

Kvalitetshöjande åtgärder på Skåneleden

Ordförandens förslag

Folkhälsoberedningen föreslår Regionala utvecklingsnämnden

1. Regionala utvecklingsnämnden beslutar att anslå 2 500 000 kr, år 2022, för Kvalitetshöjande åtgärder längs Skåneleden

Sammanfattning

Pandemin har bidragit till att många har sökt sig till naturområden vilket har ökat belastningen på lederna vilket ställer högre krav på drift, underhåll och utveckling. För att möta det ökade intresset, och för att säkra tillgången till leder och mötesplatser i många år framåt samtidigt som grönområden bevaras, satsar nämnden under 2022 på kvalitetshöjande åtgärder på Skåneleden

I ärendet finns följande dokument:

1. Beslutsförslag 2022-01-19

Beskrivning av ärendet och skälen för förslaget

Skåneleden är en låglandsled som förenar Skånes kommuner. Den har den unika positionen att (förutom fjällmiljö) kunna erbjuda hela Sveriges naturvariation på 130 mil och samtidigt vara lättillgänglig från stads- och bymiljöer. De första etapperna invigdes redan 1978 och leden utgör idag ett unikt nätverk som förbinder många av Skånes värdefullaste natur- och rekreationsområden. Skåneleden kanaliseras besökare och erbjuder trygga vandringsupplevelser för alla som bor i, eller tillfälligt besöker, Skåne

Region Skåne har sedan 2011 det regionala utvecklingsansvaret för Skåneleden och en satsning på att höja kvaliteten på Skåneleden bidrar till Regionala utvecklingsnämnden prioritering Bättre hälsa genom lättillgängliga ledssystem som lockar till fysisk aktivitet i naturen. Genom en attraktiv mångfald av högkvalitativa leder skapas förutsättningar för ett mångfacetterat friluftsliv med ett brett och individanpassat utbud av aktivitetsformer i hela Skåne. Satsningar

på att röra sig i naturen bidrar till förbättrad psykisk och fysisk hälsa hos barn och unga och lägger grunden för goda levnadsvanor som vuxen. I ett sammanbundet Skåne är det nära till naturupplevelserna oavsett var i Skåne du bor och det ska vara lätt att ta dig till naturen från staden. Arbetet med rekreativa leder ska även bidra till att nå mål i Agenda 2030, de nationella friluftsmålen samt den regionala utvecklingsstrategin ”Det öppna Skåne 2030”.

Region Skåne har avtal med 32 kommuner gällande drift och underhåll av Skåneleden och kommunerna har i sin tur avtal med de tusentals markägare som berörs av ledsystemet. På uppdrag av Region Skåne är Stiftelsen Skånska Landskap förvaltare av Skåneleden och samordnar arbetet med kommunerna gällande kvalitetsfrågor och underhåll.

De första etapperna av Skåneleden invigdes med sjuttioalets syn på friluftsliv och rekreation där leden skulle förläggas så långt ifrån service som möjligt och etapper utgå från bilparkeringar och lägerplatser. Trots de senaste årens ambitiösa utveckling av Skåneleden finns det fortfarande delar av ledsystemet som inte uppnår kriterierna i Skåneledens kvalitetsstandard. Behoven ändras i takt med samhällets övriga utveckling där besökare i allt högre utsträckning är ovana vid att vistas i naturen, en stark naturtrend som lockar ut många fler och en pandemi därtill som ökat besöksstrycket i vissa naturområden till bristningsgränsen. Kommuner har fått ökade kostnader för drift och underhåll samtidigt som kraven på fler trygga vandringsleder och utvecklade mötesplatser för att vila och umgås höjts. De driftansvariga organisationerna har inte de medel som behövs för att Skåneleden ska hålla den jämna och höga kvaliteten som skåningarna, och besökare till Skåne, efterfrågar. Om större delar av Skåneleden kan erbjuda en högre kvalitet gynnas hela Skåne och besökare kan kanaliseras till mindre välbesökta områden.

Upprustningen av Skåneleden ska bestå av att röja, märka upp leden med enhetliga markeringar, sätta upp informationsskyltar som ska underlätta för besökare att göra rätt i naturen och enklare hitta till service och kollektivtrafik, vatten och toaletter. Mötesplatser ska utvecklas för samvaro och vila längs lederna och besöksanledningar för barnfamiljer.

Exempel på insatser:

Mötes- och rastplatser - Förbättringar vid befintliga mötes- och lägerplatser och skapande av nya platser, placerade där behoven är stora. Kan vara allt från vindskydd och grillhus till enstaka bänkar och eldstäder. Här ingår även satsningar på mötesplatser för barnfamiljer där satsningen ska bidra till trygga och intressanta platser som lockar till utevistelse och upptäckarlust i naturen. För förbättrad psykisk och fysisk hälsa hos barn och unga som lägger grunden för goda levnadsvanor som vuxen.

Anordningar och skyltar - Vissa etappers ledmarkeringar behöver uppdateras för att gå i linje med Skåneledens gemensamma kvalitetsstandard och

skyltmanual. Förbättringar av befintliga anordningar som spänger, broar, toaletter som har otillräcklig kvalitet och skapande av nya som är av god kvalitet och på rätt plats för ökad trygghet och säkerhet. På vissa platser kan även underlaget behöva förstärkas där markerna utsätts för mycket slitage. Vid passager i betesmark finns ofta gamla stättor som är svår att använda för många äldre men försvårar även vandring för de som har ont i knän samt för vandrare med större hundar. Självstängande grindar skapar stärkt tillgänglighet och minimerar risk att grindar lämnas öppna så betesdjur kommer ut.

Regntunnor - Vid populära lägerplatser är det ofta brist på vatten under de varma somrarna. Införandet av regntunnor vid lägerplatser ska bidra till att tillvara regnvatten för att släcka lägereldar. Hängrännor med lövskydd som leder vattnet ner i barnsäkra och fastkedjade regntunnor monteras.

Vattenposter - För att utöka service och möta behoven av god och jämn vattentillgång utmed leden åtgärdas äldre brunnar för att få tjänligt vatten, även nya vattenposter kan skapas vid behov.

Solceller och laddmöjligheter - Trygghetsskapande åtgärd och stärkt service till vandrarna genom att installera solceller som ger energi till att t ex ladda mobiler eller ge ljus i vindskydd. Som en bonus kan solcellerna även användas för att ladda cykelbatteri där cykel- och vandringsleder tangerar varandra.

Vedförvaring - Genom innovation ta fram en ny typ av vedförvaring som minimerar risken för vedstöld, som är ett stort problem utmed leden, för att vandraren alltid ska ha tillgång till torr ved på alla lägerplatser.

Sophantering - Stärkt service och minskad nedskräpning genom att förbättra befintlig sopsortering på mötes- och lägerplatser utmed leden, anpassat efter respektive kommuns sopsorteringssystem.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Regionala utvecklingsnämnden avsätter inom befintlig budgetram 2 500 000 kr år 2022 för kvalitetshöjande åtgärder på Skåneleden.

Hela potten kommer oavkortat att gå till investeringar på leden genom att de organisationer som är driftsansvariga för Skåneleden ges möjlighet att söka medel för utvecklingsinsatser som inte möjliggörs genom ordinarie driftsbudgetar. En styrgrupp kommer att besluta om vilka satsningar som ska beviljas medel. Det kommer inte krävas formell medfinansiering för att få utvecklingsmedel beviljat men respektive driftsorganisation kommer att medfinansiera i form av egen tid vid genomförandet av insatserna (ex uppsättning av skyltar), eventuell hantering av bygglov samt inköp av eventuella maskiner för att genomföra investeringen.

Preliminär kostnadsfördelning

Mötes- och rastplatser	700 000 kr
Anordningar och skyltar	665 000 kr
Regntunnor	385 000 kr
Vattenposter	250 000 kr
Solceller och laddmöjligheter	200 000 kr
Vedförvaring	200 000 kr
Sophantering	100 000 kr
Summa	2 500 000 kr

Juridisk bedömning

Samråd med regionjurist har inte bedömts nödvändig

Miljökonsekvenser

Ärendet bedöms inte medföra några negativa miljökonsekvenser. De kvalitetshöjande åtgärderna ska göras i samklang med Skåneledens hållbarhetslöfte och kvalitetsstandard som innebär att utveckling inte ska ske på bekostnad av naturen.

Samverkan med berörda fackliga organisationer

Ingen facklig samverkan/MBL har bedömts vara nödvändig i detta ärende.

Uppföljning

Regionala utvecklingsnämnden erhåller återkoppling genom ordinarie verksamhetsinformation. En sammanfattande slutrapport ska tillställas regionala utvecklingsnämnden under våren 2023.

Anna Jähne
Ordförande

Ulrika Geeraedts
Utvecklingsdirektör